

TOWARZYSTWO SZKÓŁ TWÓRCZYCH
01-922 Warszawa, ul. Conrada 21/78, tel. (0-22) 663-64-65

STOWARZYSZENIE SZKÓŁ AKTYWNYCH
03-948 Warszawa, ul. Saska 59, tel. (0-22) 617-85-83

STOWARZYSZENIE NAUCZYCIELI
OLIMPIJSKICH

01-922 Warszawa, ul. Conrada 21/78,
tel. 663-64-65, 663-64-17, fax: 834-58-54

Danuta Nakoneczna
Twórcza i naukowy opiekun TST, SSA, SNO

Warszawa, 5 XI 2003r

Przewodnicząca TST
Jolanta Lipszyc

Przewodnicząca SSA
Wiesława Zewald

Przewodnicząca SNO
Wojciech Tomalczyk

Podsumowanie 20-letniej działalności Towarzystwa Szkół Twórczych (1983-2003)

SUKCES TO TRWANIE!. Szkoły stowarzyszone do swoich szczególnie cennych osiągnięć zaliczają twórczą współpracę, w niezmiennym niemal składzie, w okresie dwudziestu lat funkcjonowania Towarzystwa Szkół Twórczych i dziesięcioletniej działalności innowacyjnej Stowarzyszenia Szkół Aktywnych. Nie poróżniły nas w tym czasie ani bieżące sukcesy i porażki, ani tradycje i osiągnięcia szkół w przeszłości, ani położenie /miasto, województwo/ - w których działają szkoły. A są wśród nas szkoły szczytujące się wielowiekową tradycją, jak I LO im. Marszałka Stanisława Małachowskiego w Płocku /rok założenia 1118/ czy I LO im. Bartłomieja Nowodworskiego W Krakowie, w którym nauki pobierał Król Jan Sobieski. Są szkoły młodsze realizujące, przed przystąpieniem do TST, SSA autorskie programy kształcenia, jak II LO im. Marii Skłodowskiej Curie w Gorzowie, czy II LO im. Ildefonsa Gałczyńskiego w Olsztynie. Są szkoły powiązane z uczelniami wyższymi Krakowa, Poznania, Torunia, Wrocławia ..., jak i szkoły z małych miast, np. Bolesławca, Kętrzyna, Płońsk, Sochaczewa, Opatowa, Wielunia, in. Są też licea szybko integrujące się – poprzez system matury międzynarodowej – z oświatą europejską: III LO w Gdyni i V LO we Wrocławiu.

TRWANIE, w niezmiennym niemal składzie, stowarzyszenia TST i SSA zawdzięczają przede wszystkim dyrektorom szkół, którzy potrafili zorganizować się do współpracy ogólnokrajowej i regionalnej, zacieśniając więzy zarówno zawodowe jak i przyjacielskie pomiędzy szkołami, nauczycielami i uczniami. W ostatnich dwóch latach do współpracujących w regionach szkół TST i SSA zaczęły dołączać inne szkoły środowiskowe, chętne do wymiany doświadczeń nad doskonaleniem nauczania i wychowania. W niektórych województwach rozpoczął się proces ich formalnego zrzeszania się pod nazwą STOWARZYSZENIA SZKÓŁ INNOWACYJNYCH. Wierzmy, że w ten sposób uda się „pomnażać”, w lokalnych środowiskach społecznych dobre, stale doskonalące się i wzajemnie współpracujące szkoły podstawowe, średnie i wyższe.

PRACA ORGANICZNA. Inną cechą charakteryzującą, a zarazem spajającą współdziałanie szkół stowarzyszonych jest trwale nawiązywanie do wartości PRACY U PODSTAW. Wielostronna działalność edukacyjna TST, SSA, SNO oparta jest wyłącznie na pracy społecznej jej członków. Stowarzyszenia nasze nie posiadają pracowników etatowych, nie są finansowane przez MEN ani przez inne instytucje publiczne czy prywatne. Nie korzystamy też z pomocy sponsorów. Pieniądze niezbędne do funkcjonowania stowarzyszeń pochodzą ze składek członkowskich szkół i z tak zwanego funduszu stałego, gromadzonego przez kierownika naukowego i są przeznaczane głównie na nagrody rzeczowe dla wyróżniających się w pracy uczniów i nauczycieli /również spoza szkół TST i SSA/

Do najważniejszych osiągnięć w wieloletniej działalności edukacyjnej TST, SSA, SNO zaliczamy:

1. **Wypromowanie idei oraz opracowanie, wdrożenie i upowszechnienie koncepcji klas i szkół autorskich.** [Porównaj publikacje: „Klasy autorskie w Szkołach Twórczych”, „Szkoły Twórcze, czyli edukacja w ruchu”, „Dzieje zachwyty – czyli rzecz o szkole”.]
2. **Rozszerzenie - w 1983r. - skali ocen z czterech stopni do sześciu, którą od 1990r zastosowano jako obowiązującą w całym systemie szkolnym. Wprowadzenie ocen opisowych, stymulujących pożądane postawy uczniów.** [Z wyprzedzeniem wieloletnim szkoły stowarzyszone wprowadziły też obozy integracyjne uczniów, szkoły letnie i zimowe, wyjazdowe /piątkowo-sobotnie/ szkolenia zawodowe nauczycieli, wspólne świętowanie np. uroczystości wigilijnych i in.]
3. **Wdrażanie do praktyki szkolnej aktywnych metod nauczania, pobudzających myślenie, ułatwiających dostrzeganie i rozwiązywanie problemów. Przemienne stosowanie, na lekcjach różnych przedmiotów pracy zbiorowej, grupowej i indywidualnej, wykładów podających i heurystycznych, pracy z wykorzystaniem komputerów i ćwiczeń laboratoryjnych itp., przeciwdziałania lekcyjnemu zmęczeniu i nudzie.** [Zob. „Kształcenie wielostronne w praktyce szkoły”, „Kształcenie wielostronne stymulujące rozwój uzdolnień]

4. **Wypracowanie i wdrożenie systemu wykrywania i wspomagania w rozwoju uczniów szczególnie uzdolnionych.** [Zob. „W poszukiwaniu koncepcji kształcenia zdolnych”, „Uczniowie zdolni i ich nauczyciele”, „Kształcenie wielostronne stymulujące rozwój uzdolnień”, „Osiągnięcia Polaków w międzynarodowych olimpiadach przedmiotowych i konkursach w latach 1983-2003.”]

5. **Powołanie - przy liceach ogólnokształcących - Klubów Promocji Talentów,** wspomagających /nieodpłatnie/ we wczesnym wykrywaniu i rozwoju ponadprzeciętnych uzdolnień i zainteresowań u uczniów ze szkół podstawowych miejskich i wiejskich. Otaczanie opieką korespondencyjną uczniów z odległych szkół.

6. **Opracowanie i wdrożenie metod nauczania zindywidualizowanego,** pozwalającego m.in. na łączenie nauki w szkole podstawowej i średniej, w liceum i w uczelni wyższej; Systematyczne organizowanie obozów naukowych dla uczniów uzdolnionych i ich nauczycieli.

7. **Tworzenie systemu wychowawczego, wspartego o trójczynnиковą teorię rozwoju osobowości oraz o inspirujące wskazania edukacji humanistycznej i personalistycznej.** [Zob. „Wychowanie – jako zadanie”, „Jakim być?, Kim być? – czyli o samorządności w szkołach twórczych”, „Wychowanie w szkole gimnazjalnej”, „Zagadnienia wychowawcze w formie 40 tematów lekcyjnych przystosowanych do samodzielnej pracy ucznia w szkole i w domu”.]

8. **Opracowanie programów klas gimnazjalnych i ich eksperymentalne wdrożenie / z czteroletnim wyprzedzeniem/ w tak zwanych klasach „O”,** organizowanych przy liceach TST, SSA. Wprowadzenie do publicznych gimnazjów jednorodnych, estetycznych ubrań szkolnych. [Zob. „Wychowanie w klasach gimnazjalnych.”]

9. **Opracowanie organizacji, metod i form badania wiedzy i praktycznych umiejętności laboratoryjnych (badawczych) z zakresu przedmiotów przyrodniczych a także matematyki.** Porównywanie wyników osiąganych przez gimnazjalistów latach 2000-2004, w aspekcie doskonalenia metod nauczania. [Praca przygotowana do druku pod kierunkiem Ewy Duvnjak, Gimnazjum Nr 30 Warszawa i Ryszarda Buczyńskiego, I LO Płońsk.]

10. **Opracowanie i wdrażanie koncepcji doskonalenia zawodowego nauczycieli, opartej na refleksyjnej praktyce, na poczynaniach nauczycieli- mistrzów w zakresie nauczania i wychowania i na kierowanym samokształceniu.** W szkolenia włączani są też uczniowie-asystenci, wspomagający pracę nauczycieli. W zajęciach szkoleniowych TST, SSA mogą uczestniczyć /nieodpłatnie/ wszyscy chętni nauczyciele z danego regionu. [Zob. Doskonalenie zawodowe nauczycieli w regionie dolnośląskim. Praca przygotowywana do druku przez Renatę Otoliniąską – V LO Wrocław, Roberta Wróbla - II LO i Gimnazjum 13 w Wałbrzychu, Krystynę Piątkowską – Szkoła Podstawowa 64 we Wrocławiu].

11. **Zebranie i opracowanie danych /”aby ocalić od zapomnienia”/ o uczniach- laureatach międzynarodowych olimpiad przedmiotowych i konkursów i ich pracy naukowej.** Wydana publikacja jest rokrocznie uzupełniana i co pięć lat wznawiana

Do szczególnie cennych osiągnięć stowarzyszeń TST, SSA zaliczamy wydanie jedenastu książek, popularyzujących opracowywane i wdrażane innowacje pedagogiczne. Ich cechą charakterystyczną jest ukazywanie sposobów rozwiązywania problemów edukacyjnych w konkretnych szkołach, tu i teraz, przez poznawanych z imienia i nazwiska nauczycieli. Prezentowane w książkach problemy ujmowane są równocześnie na tle rozwiązań podobnych zagadnień w innych krajach. Warto w tym miejscu odnotować, że większość z wydawanych -nakładem własnym- książek przekazywana jest nieodpłatnie niezamożnym szkołom, bibliotekom uczelnianym, pedagogicznym, miejskim i wiejskim.

A oto tytuły i autorzy książek:

Krzysztof Karulak: „Szkoły Twórcze, czyli edukacja w ruchu”. Wydaw. „Głos Nauczycielski” W-wa 1999.

Aleksandra i Jacek Kurek: „Dzieje zachwyty, czyli rzecz o szkole” Wydaw. Chorzów „ROCOCO”, 2000.

Danuta Nakoneczna: „Kształcenie wielostronne stymulujące rozwój uzdolnień”, WSiP, 1983, „Kształcenie wielostronne w praktyce szkoły”. IBP, 1985, „Jakim być?, Kim być? – czyli o samorządności w Szkołach Twórczych”, IBP 1989. „Wychowanie – jako zadanie” TST, 1992, „Klasy autorskie w Szkołach Twórczych”, TST, 1993, „W poszukiwaniu koncepcji kształcenia zdolnych”, TST, 1995, „Uczniowie zdolni i ich nauczyciele”, TST, 1996, „Wychowanie w szkole gimnazjalnej”, TST, 2003. „Osiągnięcia Polaków w międzynarodowych olimpiadach przedmiotowych i konkursach w latach 1983-2003, MENiS, TST 2003.

Obok wyżej wymienionych książek ukazują się podręczniki i zbiory zadań, będące w powszechnym użyciu, których autorami są nauczyciele stowarzyszonych szkół. Do najbardziej znanych należą matematycy: **Henryk Pawłowski**, IV LO Toruń, **Wojciech Tomalczyk**, III LO Gdynia, **Ewa Duvnjak**, Gimnazjum 30 Warszawa, **Zdzisław Dybiec**, V LO Kraków a także informatyk: **Andrzej Dyrek**, V LO Kraków, biolog: **Barbara Buwała**, IV LO Kielce, geograf: **Dorota Grudzińska**, III LO Gdynia, historyk: **Robert Szuchta**, LXIV LO Warszawa, chemicy: **Stanisława Hejwowska**, **Wiesława Zewald**, I LO Łódź i in.

Miarą osiągnięć edukacyjnych TST, SSA są m. in. wyniki uczniów w olimpiadach i konkursach. Rokrocznie uczniowie z 64 liceów stowarzyszonych zdobywają około 50% ogólnej puli laurów w krajowych i międzynarodowych olimpiadach przy czym licea TST,SSA stanowią niecałe 2% szkół w kraju do których adresowane są zadania olimpijskie.

/Zob. m. in. “Osiągnięcia Polaków w międzynarodowych olimpiadach i konkursach w latach 1983-2003” Wyd. MENiS, TST/